

THORKIL ØRUM: *The Promised Land. Peasant Struggles, Agrarian Reform, and Regional Development in a Southern Italian Community. Studies in Cultural Sociology* nr. 22. Kbh., Akademisk Forlag, 1985. 261 s.

Det er ikke nogen ringe metode at studere store udviklingstræk ved at koncentrere sig om detaljerne i et lokalsamfund. De abstrakte størrelser i nationale eller regionale statistikker bliver konkrete. Årsindkomst pr. capita, fertilitet og dødelighed viser sig som fattigdom, kulturelle vaner og begravelser af nære bekendte. Antropologer og kultursociologer bidrager med deres fags tradition for feltstudier, oprindeligt brugt på eksotiske folk, til metodens udvikling og til at fastholde, at historien handler om og handler med mennesker af kød og blod.

Thorkil Ørum beskæftiger sig i dette studium med en kommune, Melissa i Calabrien, den sydvestlige del af foden på den italienske støvle. Hans centrale problemstilling er virkningen af den italienske stats udviklingspolitik overfor Syditalien, eller rettere, hvorfor den ikke virkede. Melissa var i forvejen kendt som den kommune, hvor bøndernes og landarbejdernes jordbesættelse i 1949 og politiets voldelige reaktion vakte så stor offentlig opmærksomhed, at det var medvirkende til jordreformernes vedtagelse de følgende år. Jordreformen blev ingen succes i Melissa – eller andre steder i Syditalien for den sags skyld. Den kom for sent og blev overhalet af det italienske økonomiske mirakel. For de syditalienske bønder og landarbejdere fik det form af arbejdsemigration til industrierne i Nord. Den økonomiske afmatning i 1970'erne og -80'erne drev mange tilbage til jordlodderne i Melissa og til fattigdommen. Alligevel er Thorkil Ørums beskrivelse også en rapport om den langsomme moderniseringsproces med de kendte demografiske træk, faldende fødselstal, lavere børnedødelighed og med en tydelig påvisning af, at moderniseringen kommer sidst til fattigste.

For at få det rette perspektiv på lokalstudiet påtager Thorkil Ørum sig at give et rids af Italiens historie og naturligvis fortrinsvis af forholdet mellem »de to Italier«. Denne del af arbejdet har fået alt for stor vægt i fremstillingen – lige som i hans tidligere arbejde, *Segl og faskes* (Kbh. 1981). Læsere, der i forvejen kender noget til Italiens historie, får ikke noget nyt at vide, og læsere, der ikke ved noget om emnet, vil være bedre tjent med at hente det stof andre steder. Bogen litteraturliste rummer gode forslag i så henseende.

I betragtning af at jordbesættelserne i 1949 (og tidligere) fandt sted under løsenet »brød og arbejde«, er det overraskende, at man mellem de mange velordnede og informationsmættede tabeller i bogen ikke finder tal for lønudviklingen og navnlig for, hvor meget bønder og landarbejdere fik og får at spise. Dette ikke mindst i lyset af, at den konkrete sult er forsvundet i den periode, bogen dækker.

Henrik S. Nissen

PETER NORDENDORF OLSON: *Fredspolitisk Folkeparti. Et pacifistisk forsøg på opnåelse af folketingsrepræsentation. Odense Universitetsforlag, 1985. 86 s., ill. 80 kr. + moms.*

Fredspolitisk Folkeparti (FF) blev stiftet ved årsskiftet 1963/64 af en lille gruppe ikke-socialistiske, Gandhi-inspirerede pacifister. Partiets åndelige fader, Århus-rektoren Aage Bertelsen, havde allerede i 1955 – dengang medlem af Det radikale